



Cesta Andreja Bitenca 68  
1000 Ljubljana  
tel: 01 518 72 22 , 01 518 72 23  
fax: 01 518 72 24



Antoličičeva 1  
Miklavž na Dravskem polju  
tel: 02 629 51 50  
fax: 02 629 51 51

## **Testni primer presoje sprejemljivosti vplivov izvedbe plana na varovana območja na primeru Strategije prostorskega razvoja in Prostorskega reda občine Ig**

### **Dodatek k poročilu:**

**Preverba prisotnosti barjanskega okarčka (*Coenonympha oedippus*) in njegovega habitata na območju občine Ig za potrebe CPVO za SPRO in PRO**

**Ljubljana, 23. avgust 2007**

Naslov naloge: **Testni primer presoje sprejemljivosti vplivov izvedbe plana na varovana območja na primeru Strategije prostorskega razvoja in Prostorskega reda občine Ig**

**Dodatek k poročilu:**

**Preverba prisotnosti barjanskega okarčka (*Coenonympha oedippus*) in njegovega habitata na območju občine Ig za potrebe CPVO za SPRO in PRO**

Datum izdelave: **23. 08.2007**

Št. naloge: **1090-06 VO**

Št. pogodbe: **2511-06-200485**

Naročnik: **Ministrstvo za okolje in prostor  
Dunajska cesta 48  
1000 Ljubljana**

Izvajalec: **AQUARIUS d.o.o. Ljubljana  
Cesta Andreja Bitenca 68  
1000 Ljubljana**

Direktor: **mag. Martin Žerdin, univ. dipl. biol.**

Odgovorna nosilka naloge: **Leonida Šot Pavlovič, univ. dipl. biol.**

Soizvajalec: **Center za kartografijo favne in flore  
Antoličičeva 1  
2204 Miklavž na Dravskem polju**

Direktor: **Mladen Kotarac, univ. dipl. biol.**

Vodja projekta pri CKFF: **Katja Pobiljšaj, univ. dipl. biol.**

Izdelava poročila: **Franc Rebeušek, univ. dipl. biol. – strokovnjak za metulje**

## **1 Uvod**

Barjanski okarček (*Coenonympha oedippus*) je po Pravilniku o uvrstitvi ogroženih rastlinskih in živalskih vrst v rdeči seznam (Ur. l. RS, št. 86/02) v Sloveniji prizadeta (EN) vrsta dnevnega metulja, katere močvirske populacije so ohranjene le še na Ljubljanskem barju. Kljub relativno veliki površini posebnega varstvenega (Natura 2000) omočja pSCI Ljubljansko barje (SI3000271) je ta kvalifikacijska vrsta metulja ohranjena le še na nekaj hektarih primernih habitatov (molinietalnih in mokrotnih ekstenzivnih travnikov). Barjanski okarček je danes na Ljubljanskem barju zelo verjetno razširjen le še v dveh jedrih, morda treh (sub)populacijah, za katere ne vemo natančno ali so v stiku oziroma v genski povezavi. Del teh populacij živi na območju občine Ig in del na območju občine Škofljica, skupna populacija v vzhodnem delu barja pa predstavlja, poleg Vrbovskih talov, bistveno jedro za ohranitev vrste na celotnem Ljubljanskem barju. Hkrati je to vrsta, ki je zaradi vseevropske ogroženosti uvrščena v Prilogi II in IV Direktive o habitatih in tako zavarovana tudi širše, ne samo s slovensko Uredbo o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah (Ur. l. RS, št. 46/04).

V okviru CPVO za SPRO Ig smo negativne vplive načrtovanih hipodroma in kolišča s poplavitvijo cca 2 ha območja ocenili za nebitvene (ocena C) z izvedbo omilitvenih ukrepov kot je izvedba nadomestnega habitata. Hkrati smo, zaradi pomanjkanja recentnih in podrobnih podatkov o razširjenosti barjanskega okarčka in njegovega habitata na predlaganih lokacijah za predvidena posega dopustili možnost opustitve omilitvenega ukrepa, če se v naslednji vegetacijski sezoni prisotnost barjanskega okarčka in njegovega habitata na tem območju ne potrdi.

Na podlagi zgoraj navedenega smo v času imaginalne (odrasle) razvojne stopnje barjanskega okarčka – v prvih dneh julija (6. julija 2007) – opravili terenski ogled nekaj širšega območja od obravnavanega v okviru predlaganih posegov s SPRO Ig. Pri delu smo pozornost posvetili predvsem razširjenosti barjanskega okarčka pa tudi morebitni prisotnosti ostalih kvalifikacijskih vrst metuljev za posebno varstveno (Natura 2000) območje Ljubljansko barje (Ur. l. RS, št. 110/04) ali njihovih habitatov.

## **2 Metode**

Med terenskim ogledom predlaganega območja za hipodrom in kolišče smo v za aktivnost dnevnih metuljev primernem dnevnem času in vremenu opravili popis metuljev na območju obravnave. Območje terenskega pregleda je predstavljeno s SLIKO 1. Vrste smo določili med njihovim letom in posedanjem po cvetovih ali vegetaciji s pomočjo slikovnega ključa (Lafranchis 2004) in eno (sviščevega mravljiščarja) na podlagi ostankov jajčec, odloženih na hranilnih rastlinah njenih gosonic oziroma njenih larv v plodnicah cvetov močvirskega svišča.

### 3 Rezultati

Na območju smo ob ogledu registrirali 20 vrst dnevnih metuljev (TABELA 1), izmed katerih sta naravovarstveno najpomembnejši barjanski okarček (*Coenonympha oedippus*) in strašničin mravljiščar (*Maculinea teleius*), ki sta tudi kvalifikacijski vrsti metuljev za to Natura 2000 območje. Našli smo 4 osebkje barjanskega okarčka in 2 osebka strašničinega mravljiščarja. Medtem ko smo 2 osebka okarčka (2 samički) našli izven območja predvidenih posegov (hipodroma in kolišča) in 2 (samca in samičko) na območju predvidenih posegov, smo drugo vrsto našli samo znotraj območja predvidenih posegov. Zgolj na podlagi enkratnega ogleda in registracije barjanskega okarčka ni mogoče zanesljivo trditi, da je na obravnavanem območju barjanski okarček prisoten tudi v larvalnem stadiju, saj bi lahko bila opažena osebka v disperziji ob iskanju primerne habitata in larvalnih hranilnih rastlin za ovipozicijo. Tudi ob podrobnem pregledu habitatov smo ugotovili, da je na delu, ki je grafično predstavljen s šrafuro (SLIKA 1) ustreznega habitata za barjanskega okarčka malo, večji del je namreč za spoznanje bolj suh in porasel z zdravilno strašnico (*Sanguisorba officinalis*) ter na podlagi najdbe odraslih metuljev očitno habitat strašničinega mravljiščarja. Del tega območja je primeren še za sviščevega mravljiščarja (*Maculinea alcon*), ki je v Rdečem seznamu opredeljen kot prizadeta vrsta (E) in zavarovan, tako kot njegov habitat, z uvrstitvijo na Prilogi 1A in 2A Uredbe o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah (Ur. l. RS, št. 46/04). Na cvetovih močvirskega svišča (*Gentiana pneumonanthe*) smo namreč našli lupinice njegovih jajčec, v plodnicah z zorečimi semeni pa prve larvalne stadije.

Na območju, predvidenem s planom za kolišče in manjšo ojezeritev, kvalifikacijskih vrst metuljev ob tokratnem terenskem ogledu nismo našli. Tu bi izmed teh vrst metuljev pričakovali zgolj močvirskega cekinčka (*Lycaena dispar*), ki pa se v odraslem stanju pojavlja meseca maja in v začetku junija v prvi letni generaciji, v drugi pa meseca avgusta in v začetku septembra. Vrsta je po Ljubljanskem barju splošno razširjena in predvidena posega nanjo ne bi bistveno vplivala.

**TABELA 1: Seznam julija leta 2007 ugotovljenih vrst na območju predvidene lokacije hipodroma in kolišča v občini Ig ter njihov varstveni status**

vrsta	slovensko ime	FFH	Bern	UZŽV	RS 02
<i>Papilio machaon</i>	lastovičar				
<i>Pieris napi</i>	repičin belin				
<i>Cilias alfacariensis</i>	rumeni senožetnik				
<i>Colias crocea</i>	navadni senožetnik				
<i>Gonepteryx rhamni</i>	citronček				
<i>Leptidea sinapis/reali</i>	frfotavček				
<i>Lycaena phlaeas</i>	mali cekinček				
<i>Celastrina argiolus</i>	svetli krhlikar				
<i>Maculinea alcon</i>	sviščev mravljiščar			1A, 2A	E
<i>Maculinea teleius</i>	strašničin mravljiščar	II, IV	II	1A, 2A	V
<i>Inachis io</i>	dnevni pavlinček				
<i>Polygonia c-album</i>	beli c				
<i>Brenthis ino</i>	močvirski livadar				
<i>Melitaea athalia</i>	navadni pisanček				
<i>Melanargia galathea</i>	travniški lisar				
<i>Maniola jurtina</i>	navadni lešnikar				
<i>Coenonympha pamphilus</i>	mali okarček				
<i>Coenonympha oedippus</i>	barjanski okarček	II, IV	II	1A, 2A	E
<i>Pyrgus armoricanus</i>	jagodnjakov slezovček				
<i>Thymelicus lineola</i>	kratkočrti debeloglavček				
<i>Thymelicus sylvestris</i>	dolgočrti debeloglavček				
<i>Ochlodes venata</i>	rjasti vihravček				

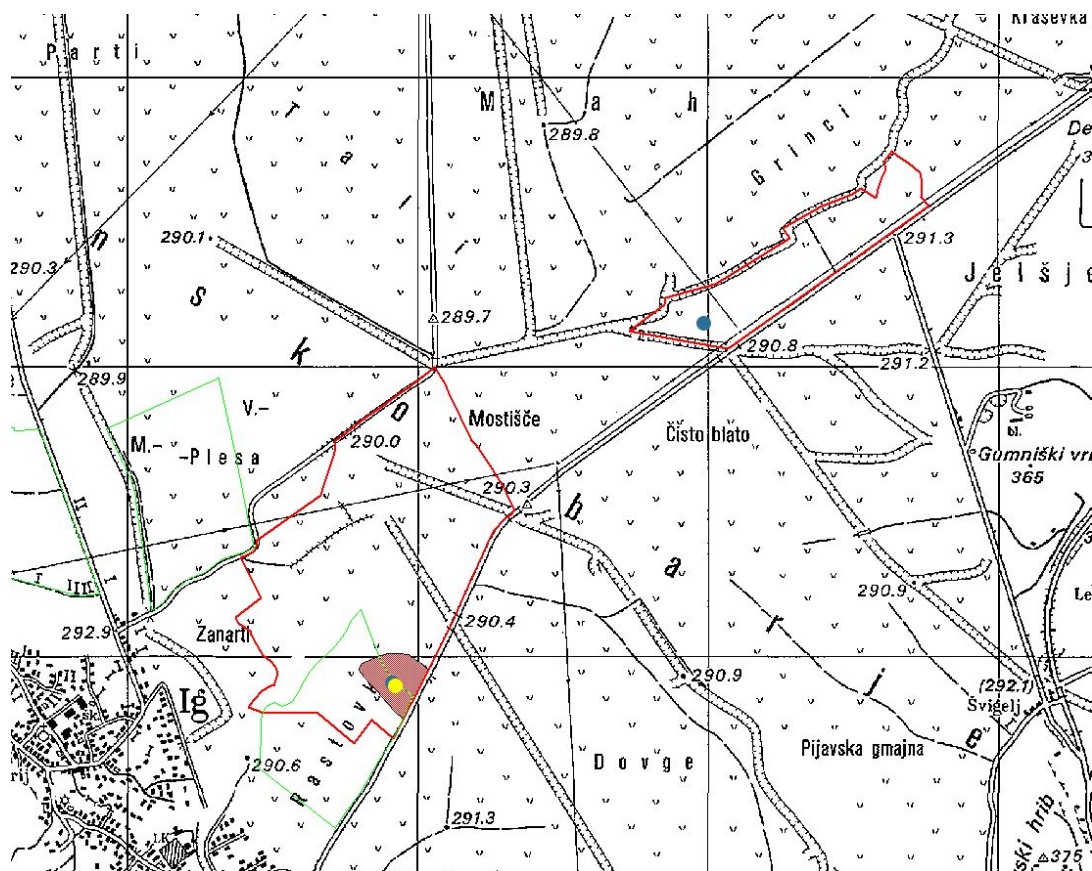
FFH - Direktiva Sveta Evrope o ohranjanju naravnih habitatov ter prostoživečih živalskih in rastlinskih vrst (Direktiva o habitatih); Priloga II – Živalske in rastlinske vrste v interesu skupnosti, za ohranjanje katerih je treba določiti posebna ohranitvena območja; Priloga IV - živalske in rastlinske vrste v interesu skupnosti, ki jih je treba strogo varovati.

BERN: Konvencija o varstvu prosto živečega evropskega rastlinstva in živalstva ter njihovih naravnih življenjskih prostorov (Bernska konvencija): Dodatek II - STROGO ZAVAROVANE ŽIVALSKÉ VRSTE; Dodatek III- ZAVAROVANE ŽIVALSKÉ VRSTE

UOŽŽV: Uredba o ogroženih živalskih vrstah (Ur.l. RS 46/04) - Priloga 1A: živalske vrste, za katere je določen varstveni režim za varstvo živali in populacij; Priloga 2A: živalske vrste, za katere so določeni ukrepi varstva habitatov in smernice za ohranitev ugodnega stanja njihovih habitatov.

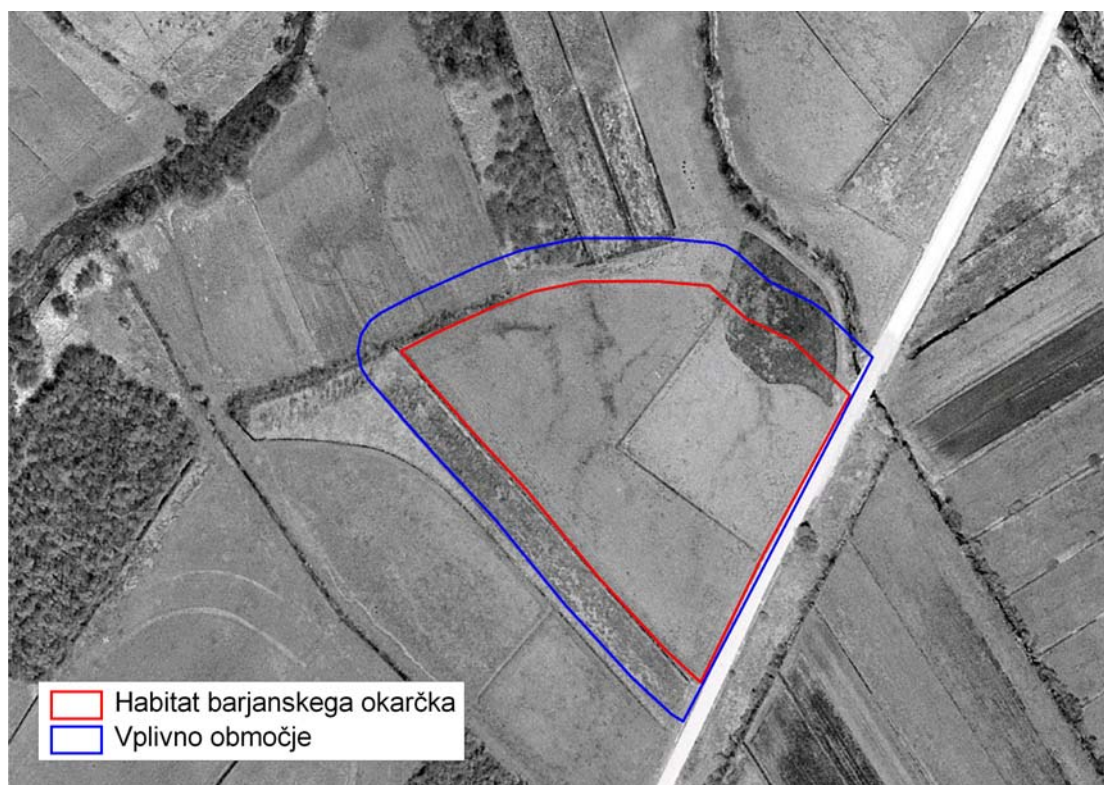
RS: Pravilnik o uvrstitvi ogroženih rastlinskih in živalskih vrst v rdeči seznam, Priloga 16: Rdeči seznam metuljev (Lepidoptera) (Ur.l. RS 82/2002) - IUCN kategorije za ogrožene živalske in rastlinske vrste: Ex - izumrla vrsta, E - prizadeta vrsta, V - ranljiva vrsta, R - redka vrsta, I - neopredeljena vrsta, O - vrsta zunaj nevarnosti, O1 - podkategorija O, v katero se uvrstijo vrste, zavarovane z Uredbo o zavarovanju ogroženih živalskih vrst (U.l. RS 57/93) in niso več ogrožene, obstaja pa potencialna možnost ponovne ogroženosti.

Območje habitatov ugotovljenih kvalifikacijskih vrst znotraj za izgradnjo hipodroma in kolišča predvidenega območja prikazujemo grafično na SLIKI 1.



**SLIKA 1: Območji terenskega ogleda za barjanskega okarčka dne 6.7.2007 (rdeči poligoni – območje terenskih popisov; zeleni poligoni – predvidene lokacije hipodroma; točke – najdišča barjanskega okarčka; šrafiran poligon – območje habitatov barjanskega okarčka, strašničinega in sviščevega mravljiščarja).**

V naravi zajema osrednje območje navedenih kvalifikacijskih vrst metuljev z vplivnim pasom zemljišča z naslednjimi parcelnimi številkami: 416 – njiva, 417, 418, del 423 in 422/6, vse v k. o. Ig (SLIKA 2).



SLIKA 2: Osrednje in vplivno območje habitatov kvalifikacijskih vrst metuljev (barjanskega okarčka, strašničinega in sviščevega mravljiščarja) na območju predvidenega hipodroma.

#### 4 Predlog nadaljnjih usmeritev za razvoj dejavnosti

Glede na to, da je bilo na delu za hipodrom predvidenega območja registrirano pojavljanje močno ogroženega barjanskega okarčka, hkrati pa je tam tudi habitat druge kvalifikacijske vrste – strašničinega mravljiščarja in za povrh še habitat močno ogroženega (in zavarovanega!) sviščevega mravljiščarja menimo, **da je potrebno nadaljnje načrtovanje izvedbe hipodroma prilagoditi osnovnemu cilju – ohranitvi habitatov na območju s SLIKE 2.** Kakršnakoli sprememba rabe travnate površine, kjer so bile ugotovljene navedene ogrožene in zavarovane vrste, bi namreč njihov habitat na tem mestu uničila, posredno pa bi ga uničili tudi morebitni izsuševalni posegi na okoliških površinah, ki bi vplivali na talne hidrološke razmere v habitatih.

Ocenjujemo, da bi upoštevanje tega temeljnega cilja in ohranjanja dosedanje rabe v teh habitatih omogočalo nadaljnjo ohranitev trenutnega ohranitvenega stanja kvalifikacijskih vrst, še posebej barjanskega okarčka. Med ukrepi, ki naj bi to zagotavljali, so:

- ohranjanje ekstenzivnega gospodarjenja s travnato površino s habitat;
- največ enkrat letna košnja ob koncu ali ob pričetku vegetacijske sezone;
- odstranitev pokošene vegetacije iz habitata;
- ohranjanje trenutnih vlažnostnih razmer v habitatih na območju.

Seveda pa je glede na trenutno kritično ogrožanje habitatov barjanskega okarčka na Ljubljanskem barju (nenadzorovana nasipavanja, zaraščanje z lesnimi vrstami, še bolj pa zaraščanje s tujerodnimi invazivkami) potrebno čimprej pristopiti k ohranitvenim ukrepom za to vrsto metulja na celotnem Natura 2000 območju. Le-te predstavlja popolna analiza distribucije vrste in njenih habitatov na barju, populacijske raziskave vseh (sub)populacij na barju, njihove morebitne povezave in pregled še primernih območij za morebitne restavracije habitatov vrste ter neposredne ukrepe za njeno ohranitev.

### **Zaključek**

V poglavju 4.4.2.5 poročila Testni primer presoje sprejemljivosti vplivov izvedbe plana na varovana območja na primeru Strategije prostorskega razvoja in Prostorskega reda občine Ig je za posega hipodrom in kolišče predlagan omilitveni ukrep: »Ureditev nadomestnih habitatov za okarčka (po potrebi).«. V skladu z omilitvenim ukrepom je bil julija 2007 opravljen terenski ogled, na katerem je ugotovljena prisotnost barjanskega okarčka na skrajnem SV delu območja predvidenega za hipodrom. V poročilu so podane usmeritve za razvoj dejavnosti na tem območju. Ob spoštovanju predlaganih usmeritev, ureditev nadomestnih habitatov ni potrebna (velja za območje kolišča in hipodroma).